

Stichting Openluchtmuseum Het Hoogeland
gevestigd te Warffum
Rapport inzake de
Jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Pagina

1. Bestuursverslag

1.1 Bestuursverslag 1

2. Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2022 16

2.2 Staat van baten en lasten over 2022 18

2.3 Kasstroomoverzicht over 2022 19

2.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling 21

2.5 Toelichting op de balans 27

2.6 Toelichting op de staat van baten en lasten 34

2.7 Overige toelichtingen 40

3. Overige gegevens

3.1 Verwijzing naar de accountantsverklaring 41

1. BESTUURSVERSLAG

Pandemie, Inflatie, Energie en Innovatie

Met een vooralsnog laatste lockdown die op zijn einde liep, startte het jaar 2022 redelijk hoopvol. Die hoop werd getemperd toen eind februari de oorlog in Oekraïne begon, waarmee weer veel zaken gingen schuiven. Prijsstijgingen in het algemeen en vooral die van energie, de ontwikkeling van de rentestand en tekorten van materialen en vakmanschap; veel dingen die altijd voor lief werden genomen, bleken minder vanzelfsprekend dan gedacht.

Gelukkig was het museum al langere tijd bezig met plannen voor een vernieuwing van de vaste opstelling en met voornemens om energieverbruik terug te dringen. Zowel innovatie als een aanzienlijk kleinere afhankelijkheid van fossiele energie zijn noodzakelijk om de toekomst het hoofd te bieden. Daarnaast was het museum betrokken bij een zich verder ontwikkelend samenwerkingsverband van musea in de regio en zowel het initiatief Sterke Musea als het provinciale project voor versterking van de museale infrastructuur.

Beleidsplan

In het beleidsplan 2021-2024 heeft het museum een aantal strategieën geformuleerd. Samengevat zijn dat de volgende:

- A. **Verleden, heden en toekomst:** waarborgen en uitdragen van onze unieke collectie;
- B. **Beleving:** bieden van een waardevolle, prikkelende en daardoor onvergetelijke ervaring voor onze bezoekers;
- C. **Samenhang:** bijdragen aan het historisch besef door de relaties tussen verleden en heden te laten zien en de relatie van de bezoeker met dat verleden;
- D. **Duurzaam:** streven naar een balans tussen mensen, middelen en omgeving.

In 2022 is op al deze onderdelen vooruitgang geboekt. In dit verslag keren ze her en der en in samenhang terug.

1. de laatste herinneringen aan corona zijn inmiddels verwijderd.

1. Presentatie

Herinrichting

Twee jaar geleden publiceerde het museum het projectplan "Bittere Borrels en Champagnejaren", waarmee de herinrichting van het museumterrein van start is gegaan. Op grond hiervan heeft het museum de middelen verworven om Het Gasthuis op het museumterrein opnieuw in te richten, waarbij de beleving van de bezoeker wordt geprikkeld en de relatie tussen geschiedenis en het heden centraal staat. Het Gasthuis is een relatief bescheiden gebouw met twee kamers aan weerszijden van een gang die in het midden door het pand loopt. Een van de kamers krijgt een gereconstrueerd interieur dat aanzienlijk minder overdadig en esthetiserend zal zijn dan wat er stond. De nadruk ligt op het karakter van een huis voor behoeftige vrouwen en de inrichting wordt daarop aangepast.

De andere kamer wordt voorzien van een eigentijdse museale ruimte waarin het thema "armoede en liefdadigheid" wordt uitgewerkt. Hier wordt voor bezoekers een helder verband gelegd tussen armoede in de 18^e eeuwse context, zoals die in de eerste kamer wordt ervaren, en hedendaagse vormen van armoede. Daarbij wordt gebruik gemaakt van moderne communicatiemiddelen, zodat een brede groep van (jonge) bezoekers wordt bereikt.

De nieuwe inrichting wordt gebruikt als *proof of concept* voor de overige gebouwen op het museumterrein. De komende jaren worden de middelen gezocht om ook deze panden, samen met een nieuwe inrichting van het hoofdgebouw, te realiseren.

De herinrichting heeft een hoog ambitieniveau en moet voldoende kwaliteit hebben om voor te dragen voor de *European Museum of the Year Award 2024*.

Collectie

Met middelen van het Mondriaan Fonds en steun van een particuliere organisatie heeft het museum een tijdelijke aanstelling voor een collectiemedewerker gerealiseerd. Het doel van deze aanstelling is de collectieregistratie beter te

2. De bestaande inrichting van het Gasthuis is in december 2022 fotografisch geregistreerd

coördineren en te versnellen en overtollige objecten af te stoten conform de richtlijnen die daarvoor in de museumwereld zijn ontwikkeld. De tijdelijke medewerkster is voortvarend van start gegaan. Ze stuurt een team van vrijwilligers aan die de registratieachterstanden helpt terug te dringen. Daarnaast worden de depotomstandigheden verbeterd en selecteert zij objecten voor afstoting. In het afgelopen jaar zijn 1000 objecten en 900 boeken aan het collectieregister toegevoegd. 289 Objecten zijn geselecteerd voor afstoting.

Deze cijfers zijn zodanig, dat wordt gezocht naar mogelijkheden om de aanstelling van de collectiemedewerker te verlengen. Daarvoor is een nieuw projectplan noodzakelijk.

Opmerkelijk was dit jaar de verhuizing van een haringboot uit het Noordelijk Scheepvaartmuseum naar het Visserijmuseum in Zoutkamp. De boot is eigendom van het openluchtmuseum en al jaren in langdurig bruikleen bij het Scheepvaartmuseum. Nu dat museum wordt omgebouwd naar het Museum aan de Aa, moest de schuit verhuizen. Met veel zorgvuldigheid, onder toezicht van de conservator van het Scheepvaartmuseum en met instemming van de directeur van het openluchtmuseum werd het schip gedeeltelijk gedemonteerd om te verhuizen naar Zoutkamp. Inmiddels is de haringboot daar weer gemonteerd.

Tentoonstellingen

Twee exposities organiseerde het museum dit jaar. In de eerste plaats een tentoonstelling over Willem de Mérode en zijn vriendschappen met Johan van Veen en Johan Dijkstra. Dit werd een indrukwekkende tentoonstelling van een bescheiden omvang, maar met een bewogen thema.

De tweede tentoonstelling ging over de geschiedenis van het bewegingsonderwijs in Nederland. Onder de titel *Paard. Bok. Brug & Ringen* werd verhaald hoe in Nederland in de 19^e eeuw lichamelijke opvoeding noodzakelijk werd geacht voor een sterke en weerbare natie. Gymnastiekles en zwemmen werden alledaags onderdeel van het lesprogramma in zowel lager

3. de haringboot op de zolder van het Noordelijk Scheepvaartmuseum, nu het Museum aan de Aa.

4. beeld uit de tentoonstelling *Paard. Bok. Brug & Ringen*

als voortgezet onderwijs. Daarover en over het plezier of de ellende die gymnastieklessen voor veel mensen was, handelt de tentoonstelling.

Evenals voorgaande jaren nam het museum deel in het Euregionale project over Johannierter kloosters in Groningen en Ost-Friesland. De reizende tentoonstelling die in het kader van dit project werd gemaakt, stond dit jaar een maand in het museum in Warffum. Daarnaast zijn als blijvende herinnering informatiepanelen gemaakt, die bij de locaties van voormalige kloosters worden geplaatst. In het kader van de samenwerking werden goede contacten in Duitsland opgebouwd.

Toneel

Het museum bood dit jaar onderdak aan drie verschillende toneelproducties. Het amateurgezelschap Fierrrr verzorgde in de zomermaanden een aantal optredens. Een reprise in de herfst kon helaas geen doorgang vinden vanwege het slechte weer.

Het professionele gezelschap Tuintheater bracht met *God van de Slachting* een eenmalig maar gedenkwaardig optreden. Het Tuintheater is opgericht tijdens de coronapandemie en legt zich toe op producties die op willekeurige locaties in Nederland worden gespeeld.

Een laatste toneelvoorstelling werd gebracht door het semiprofessionele Verhalen Cabinet. Zij brachten in Het Auditorium een uitverkochte voorstelling over Rottumeroog tijdens de eerste wereldoorlog. De combinatie van verhalen, muziek en goocheltrucs werd enthousiast ontvangen.

Bezoekersaantallen

De bezoekerscijfers over 2022 vallen tegen. Ze zijn lager dan 2019, het laatste jaar dat corona uitbrak, maar ook lager dan in 2021. In dat jaar werden de maanden waarin het museum noodgedwongen gesloten was, gecompenseerd door een uitzonderlijk goede zomer. Dat verschijnsel bleef dit jaar uit, ondanks een herhaling van de landelijke promotiecampagne die samen met de andere Waddenmusea werd ontwikkeld. Ook de vergelijking met het tienjarig gemiddelde valt ongunstig uit.

5. het paneel over het Johannierter Klooster Bokesch (D).

6. een volle zaal bij de voorstelling van het Verhalen Cabinet.

	2019	2020	2021	2022	10 jarig gem.
jan	117	132	1	33	120
feb	245	149	10	223	196
mrt	670	78	12	610	345
apr	1412	0	2	973	1014
mei	1647	0	320	1751	1509
jun	1472	586	1026	1235	1999
jul	1501	1980	2433	1453	1812
aug	1918	1870	5060	1607	2289
sep	1328	1261	1337	1005	1894
okt	1045	568	909	853	1112
nov	517	0	158	257	338
dec	381	0	23	266	279
	12253	6624	11291	10266	12909

De verklaringen voor de lage bezoekcijfers lopen uiteen. De belangrijkste zijn:

- in de gehele cultuursector worden tegenvallende bezoekcijfers genoteerd. Dit wordt enerzijds geweten aan een vorm van 'ontwenning' om vrije tijd te besteden in een schouwburg of museum, anderzijds aan toegenomen alternatieven voor vrijetijdsbesteding. Tijdens een congres van Museum Zaken, in het Scheepvaartmuseum in Amsterdam in november, werd het vermoeden uitgesproken dat er sprake is van een neergaande trend die al voor corona kan worden vastgesteld;
- een tweede verklaring ligt in de slechte bereikbaarheid van het openluchtmuseum gedurende de zomermaanden. Juist in de periode dat de landelijke campagne van de Waddensea plaatsvond, werden de belangrijkste wegverbindingen naar Warffum afgesloten wegens onderhoud. Zowel de N361 weg langs Winsum, als de brug in Onderdendam waren wekenlang buiten gebruik. De omleidingen zorgden voor een verlenging van de route met ongeveer 30 kilometer. Verzoeken van het museum om op een of andere wijze te voorzien in een verwijzing naar Warffum, werden in de wind geslagen.

7. De banner waarmee de Waddensea dit jaar aandacht vroegen.

- een laatste verklaring ligt in het bijzonder warme zomerweer in juli en augustus en ten dele in september. Dit weertype leidt doorgaans niet tot een bezoek aan musea, ook al zijn het musea in de buitenlucht.

De lage cijfers zijn temeer teleurstellend omdat de geluiden uit de toeristische hoek bemoedigend zijn. Exploitanten van verblijfslocaties melden vrijwel allemaal een uitstekende bezetting in zowel het voorjaar als de zomer. De relatieve kleinschaligheid van het toerisme in Noord-Groningen verklaart wellicht dat dit niet direct leidde tot veel museumbezoek.

Onderhoud Gebouwen

Het museum beschikt over een meerjarig onderhoudsplan voor alle gebouwen op het terrein. Voor de rijksmonumenten kan een beroep worden gedaan op de beschikbare regelingen, aangevuld met middelen uit een speciale reserve. Ook voor de niet-monumentale gebouwen is een reserve gevormd. Conform het plan zijn dit jaar de joodse slagerij en de veeartsenij geschilderd, waarbij -zo nodig- voorafgaand houtwerk is gerepareerd of vervangen. Voor volgend jaar staan het Gasthuis en Molen de David op het programma. Het meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks bijgesteld, mede op basis van de verwachting ten aanzien van de prijsontwikkeling in de bouwsector.

2. Organisatie

Het museum kende in 2022 zeven betaalde medewerkers, die 4.16 FTE vervulden, aangevuld met een tijdelijke kracht die in de zomermaanden de facilitaire dienst ondersteunde. Twee functies zijn van tijdelijke aard: de collectiemedewerker en de medewerker Technische Dienst. Aan het eind van het jaar ging een van de twee medewerkers van de front office, Mineke de Vries, met pensioen. Haar uren werden overgenomen door haar collega Janneke Pietersma.

Het aantal vrijwilligers bleef globaal gelijk,

8. in het kader van het meerjarig onderhoud werd De Veeartsenij dit jaar opnieuw geschilderd.

9. Medewerkers en vrijwilligers brachten het jaarlijkse personeelsuitje door in Museum De Spitkeet in Harkema.

ondanks enkele verschuivingen, met name bij de medewerkers van de tuin.

Bestuur

Het bestuur kende eveneens wisselingen. Petra Maters nam na bijna twee termijnen afscheid. Voor haar werd een vervanger gevonden in de persoon van Bettie Jongejan. Maarten Kaaijk zou eind dit jaar zijn lidmaatschap beëindigen, maar de opvolger die voor hem werd gevonden, heeft verzocht om een jaar uitstel voordat zij toetreedt. Op grond daarvan bood Maarten Kaaijk aan nog een jaar waar te nemen, waarmee door de overige bestuursleden werd ingestemd.

Het bestuur vergaderde dit jaar vijf keer. De vergaderingen vonden weer regulier plaats in Het Spijslokaal, aanvankelijk in Het Auditorium, waar in een grote kring voldoende ruimte kon worden gehandhaafd en daarna in het café.

Administratie

In het afgelopen jaar werd overgeschakeld op een nieuwe kassa. Dit proces ging gepaard met overgangsproblemen, met name voor wat betreft de automatische koppeling met de boekhouding. IN het derde kwartaal werden de meeste plooien gladgestreken. Vanaf 2023 beschikt het museum weer over een continue aansluiting, zodat de omzet op de juiste wijze wordt geregistreerd. In het nieuwe jaar zal elke bestuursvergadering inzicht worden gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de financiën.

Het vier-ogen-principe is geformaliseerd doordat de voorzitter van de financiële commissie beschikt over een eigen bankpas en zo kan meekijken naar ontwikkelingen op de bankrekening. De kans op fraude is hiermee verkleind.

Museumcode 2020

Het openluchtmuseum hanteert de Museumcode 2020 als uitgangspunt en onderschrijft daarmee de gestelde normen op het gebied van diversiteit, inclusie en fair practice-fair pay. Bij de vernieuwing van de samenstelling van het bestuur wordt rekening gehouden met een goede afspiegeling van de samenleving waarin het museum actief is. De directeur van het museum heeft in het najaar van 2022 en het voorjaar van

10. Het bestuur nam afscheid van Petra Maters met een kleine excursie, die onder andere naar het openluchtmuseum in Moddergat voerde.

11. Het museum schafte een nieuw kassasysteem aan voor de registratie van de omzet. Afgelopen jaar werd echter ook een oud kasregister verworven voor de collectie.

2023 deelgenomen aan een workshop op het gebied van fair practice-fair pay. Hieruit bleek dat geregistreerde musea die de Museumcode volgen, een zekere voorsprong hebben van andere sectoren binnen de culturele wereld. In het verslagjaar werd een bijgestelde versie van het al jaren bestaande Management Performance Systeem ontwikkeld. Hierin is ook de Museumcode 2020 opgenomen. Aan de hand van dit instrument legt het management verantwoording af over de uitvoering van het beleid in het voorgaande jaar. Gedragscodes voor alle betaalde medewerkers en vrijwilligers dragen eraan bij dat iedereen binnen de organisatie zich veilig en gerespecteerd weet. Een ruime ervaring met medewerkers in een kwetsbare positie heeft ertoe bijgedragen dat iedereen terecht kan bij de directie of een diensthoofd. Er wordt nog gewerkt aan een onafhankelijke vertrouwenspersoon, om eventuele systemische vormen van ongewenst gedrag aan te kunnen pakken. In de tussentijd zorgt het museum zelf dat het toegankelijk is en blijft voor een divers publiek. Zo hebben aanzienlijke groepen schoolkinderen uit Oekraïne en Afghanistan, die in de regio verblijven, met hun klasgenoten een bezoek gebracht aan het museum. In de zomer ontvangt het museum brengt nu al enkele jaren een groep bewoners van een AZC.

3. Samenwerking

Sinds twee jaar werkt het openluchtmuseum samen met vijf andere musea in de regio onder de noemer “De Waddense Musea”. Kern van deze samenwerking is het verhaal van 3000 jaar leven aan de Waddenkust, waar alle musea een bijdrage aan leveren. Het motto luidt: “Bezoek ons allemaal, dan hoor je het hele verhaal”. Evenals vorig jaar werd ook in 2022 een landelijke promotiecampagne in de zomermaanden gehouden. Een spotje op landelijke TV en op Radio 1 en 4, lantaarnpaalaffiches in verschillende gemeenten en promotie op regionale media zorgden voor korte maar intensieve reclame in de zomermaanden.

12. de Waddense musea hadden een bijeenkomst met gedeputeerde Mirjam Wulfse in Het Visserijmuseum in Zoutkamp

Met een subsidie van Het Hogeland konden de vier Waddenmusea in deze gemeente een kwartiermaker aanstellen. Deze keek naar verdere mogelijkheden tot samenwerking. Naast publiciteit keek hij met name naar energie en meerjarig onderhoud; twee thema's waarop de vier musea in Het Hogeland, maar ook de collega's in het Westerkwartier voordelen van samenwerking verwachten.

Vooruitlopend op de uitkomsten hebben de zes musea inmiddels een publiciteitsplan voor de komende drie jaren opgesteld en voorgelegd aan de beide gemeenten en de provincie Groningen.

Naast de Waddenmusea is het openluchtmuseum aangesloten bij de coöperatie Sterke Musea Groningen. Deze organisatie wil met steun van het Nationaal Programma Groningen de professionaliteit van de musea in de provincie versterken. Aangesloten organisaties kunnen tegen gunstige tarieven expertise inhuren voor het oplossen van specifieke vraagstukken. Naast musea zijn ook andere collectiebeherende instellingen bij de coöperatie aangesloten.

Tot slot is het museum ook onderdeel van het project van de Provincie Groningen dat is gericht op versterking van de museale infrastructuur. De provincie stelt budget beschikbaar voor een tweetal, jaarlijks wisselende thema's. De geregistreerde musea kunnen dit inzetten voor gerichte ondersteuning.

4. Communicatie

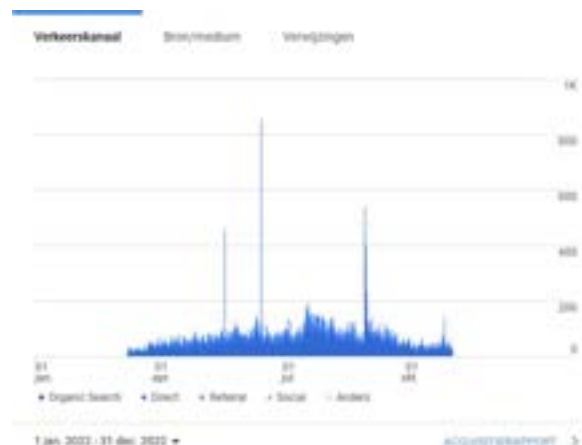
In het najaar is het museum voor het eerste gestart met het uitbrengen van een digitale nieuwsbrief onder donateurs en relaties. De directe aanleiding was de start van de herinrichting van Het Gasthuis, maar gelet op de reacties blijkt de nieuwsbrief ook in bredere zin in een behoefte te voorzien. Vanaf nu zal vier maal per jaar een brief worden rondgestuurd. Via de website van het museum kunnen mensen zich abonneren.

Het museum beschikt nog altijd over zijn website, een facebookaccount en een instagrapagina. De laatste twee worden met grote regelmaat vernieuwd. De website wordt

Sessies per apparaat

10. de website werd met name via een mobiele telefoon of een desktop geraadpleegd.

13. overzicht van het gebruik van de website door het jaar heen. Onduidelijk is waardoor de opvallende pieken worden veroorzaakt.

met name gebruikt voor nieuws- en agendaberichten. Tweemaal per jaar wordt de site gereviseerd, op de momenten dat de openingstijden wijzigen vanwege de overschakeling op een ander seizoen. Sinds dit jaar wordt de websitestatistiek actiever benut. Het aantal gebruikers ligt redelijk constant omstreeks 25.000 per jaar.

5. Diversen

Het museum was op diverse manieren betrokken bij initiatieven en ontwikkelingen in de omgeving. Een kort overzicht daarvan:

-de directeur was lid van de werkgroep die de herinrichting van de Oosterstraat heeft voorbereid. In de winter van 2022/2023 wordt de straat van een nieuw wegdek en bestrating voorzien;

-het museum was aanwezig bij de presentatie van het gevelkunstwerk "De Wilde Zwanen" van Jan van der Zee. Dit kunstwerk uit 1970 bij de Openbare School van Uithuizen, dreigde wegens de bouw van een nieuw schoolgebouw te verdwijnen. Mede door bemoeienis van het museum kon het kunstwerk worden verplaatst naar het nieuwe schoolgebouw;

-de directeur van het museum is bestuurslid van enkele organisaties met activiteiten die aanvullend of overlappend zijn met die van het museum. Het gaat met name om:

- penningmeester van stichting Hogeland in Beeld; een organisatie die videoproducties in Noord-Groningen maakt;
- secretaris van stichting De Kerk, het Centrum voor Amsterdamse School-architectuur in Groningen;
- bestuurslid van stichting Promotie Waddenland, de toeristische organisatie voor de gemeente Het Hogeland.

Daarnaast was de directeur in 2022 op persoonlijke titel actief als adviseur van het Mondriaan Fonds en voorzitter van de Beoordelingscommissie Historisch Railmaterieel van Historisch Railvervoer Nederland.

15. na jaren van voorbereiding werd in het najaar van 2022 de Oosterstraat opengebroken voor vernieuwing van het wegdek. Hier de straat ter hoogte van de eenkamerwoning.

14. wethouder Eltjo Dijkhuis opent het gevelkunstwerk "De Wilde Zwanen" bij de nieuwbouw van de basisscholen in Uithuizen.

6. Duurzaamheid

Het openluchtmuseum was een van de koplopers; ondernemingen die deelnamen aan het gelijknamige project dat in de gemeente Het Hogeland werd georganiseerd. Op basis van een milieubarometer en een "Duurzaam Ondernemen Scan" werden verbeterpunten voorgesteld. Deze raakten niet alleen aan milieuaspecten, maar strekten zich uit over toeleveranciers en de interne bedrijfsvoering. De beide instrumenten gaven een helder beeld van de sterke punten en de tekortkomingen van het museum. Voor wat betreft dat laatste is er met name behoefte aan betere interne communicatie over doelen en middelen met betrekking tot duurzaam gedrag. Een punt waarop het museum in de milieubarometer laag scoorde, was de CO₂-uitstoot van zijn bezoekers, als gevolg van het vervoer naar het museum. Dit roept de vraag op in hoeverre het museum invloed kan uitoefenen op het verkeersgedrag van bezoekers. Daarnaast lijkt het openluchtmuseum in dit opzicht per definitie slechter te scoren dan een museum in dichtbevolkt gebied, waar een ruime keuze bestaat aan openbaar vervoermiddelen. Dit soort twijfel aan de methoden neemt niet weg dat het museum zich aanzienlijk bewuster is van zijn duurzaamheid en vooral een helder beeld heeft van de gebieden waarop vooruitgang kan worden geboekt.

Open Monumentendag stond dit jaar in het teken van duurzaamheid. Het openluchtmuseum verleende medewerking aan een video die de gemeente rond dit thema maakte. Daarin werd duurzaamheid in het museum gepresenteerd als deel van de inhoud die Het Hoogeland wil overdragen. Bovendien werd het thema duurzaamheid uitgelegd aan de hand van de molen (duurzame energie) en aan de hand van het Weckprocedé (verduurzaming van levensmiddelen).

Voor het museum was de belangrijkste reden om deel te nemen aan het Koploperproject, de al langer levende zorg over het energieverbruik en de wens om het gebruik van fossiele energie zoveel mogelijk terug te dringen. Een

17. grafische weergave van de score van het museum op de Milieubarometer.

18. isolatiemateriaal onder de vloer van de woning Oosterstraat 35.

bouwfysisch bureau heeft deze zomer offerte uitgebracht voor een inventariserend onderzoek naar het energieverbruik, de mogelijkheden tot isolatie en de noodzaak tot opwekking van elektriciteit uit alternatieve bronnen. De middelen voor de bekostiging van dit onderzoek zijn in november gevonden, zodat het onderzoek op redelijk korte termijn kan plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten wordt een plan voor het hele terrein ontwikkeld.

Vooruitlopend op dit onderzoek, zijn twee gebouwen die deels als woning worden verhuurd, voorzien van vloerisolatie.

7. Financiën

In 2022 ontving het museum nog een enkele bijdrage op grond van corona. Daarnaast werden er gedurende het jaar vergoedingen ontvangen voor aardbevingsschade en voor de waardedalingenregeling. Deze inkomsten zorgen voor een positief bedrijfsresultaat. Zonder de incidentele baten echter, had het museum een verlies gekend van ruim € 10.000,=

De subsidies van provincie en gemeente liggen op niveau. De provincie is enkele jaren geleden begonnen met de indexering van de exploitatiesubsidie, wat gelet op de prijsstijgingen van het afgelopen jaar broodnodig bleek.

De inkomsten uit bezoekers zijn hoger dan verwacht. De opbrengst uit de Museumjaarkaart ligt praktisch op het niveau van de begroting, evenals die uit reguliere entreegelden. Daar waar de opbrengst uit de horeca wat achterblijft, is die van de winkel hoger dan verwacht. Met een tegenvallend bezoekcijfer en zonder stijging van entreetarieven, is dat een positieve ontwikkeling. Daarbij is de marge op de winkelverkoop met 57% ook positief en hoger dan in het verleden. Daarbij moet wel in aanmerking worden genomen dat deze marge schommelt ten gevolge van inkopen die niet altijd in hetzelfde jaar plaatsvinden als de verkopen.

In 2022 is stevig gewerkt aan het inlopen van achterstanden in het onderhoud van de

19. Dit jaar werd op het terrein onder andere vlas verbouwd, een oud gewas dat in Noord-Groningen aan een terugkeer bezig is.

gebouwen, conform het meerjarig onderhoudsplan. De Joodse Slagerij en De Veeartsenij werden beiden geschilderd. Hiervoor kon de reservering voor het onderhoud van rijksmonumenten worden gebruikt. In 2023 zijn Het Gasthuis en De Molen aan de beurt. Naast het meerjarig onderhoud werd het museum in het afgelopen jaar voor veel noodzakelijke bedrijfskosten geplaatst. Ten dele waren die incidenteel van aard, zoals de kosten die werden gemaakt om het voormalige kantoor geschikt te maken voor bewoning. Niettemin is de hoogte van deze kosten een punt van zorg en aandacht. Datzelfde geldt voor de verkoopkosten, waarvoor in 2022 forse uitgaven werden gedaan.

Samengevat en afgezet tegen de begrotingen van zowel 2022 als 2023, geven de financiën het volgende beeld:

Inkomsten	<i>2022 gerealiseerd</i>	<i>2022 begroot</i>	<i>2023 begroot</i>
horeca	11010	15000	18000
winkel	29404	15000	15000
entreegelden	47620	47000	47000
donateurs	2072	4000	4000
legaten en overig	4209	0	0
overige inkomsten			
provincie	134000	131600	134000
gemeente	54810	54000	55000
verhuur woonruimte	22636	20000	20000
coronasteun	15000	0	0
waardedalingregeling	50215	0	0
af: inkoopwaarde winkel	-12721	-9300	-9300
totaal	358255	277300	283700
Uitgaven			
personeel	179660	176978	192161
huisvesting	55161	71500	63000
onderhoud installaties	13478	0	0
tentoonstellingen	0	3000	3000
algemeen	13262	21250	21250
kantoorkosten	13231	0	0
afschrijvingen	11445	13428	13200
financiële baten en lasten	2970	3900	3700
verkoopkosten	14607	0	5000
totaal	303814	290056	301311
<u>resultaat</u>	<u>54441</u>	<u>-12756</u>	<u>-17611</u>

Een uitgebreid overzicht van zowel de balans als de staat van baten en lasten, treft u in het tweede deel van dit verslag.

2. JAARREKENING

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(na voorstel resultaatverdeling)

	<u>31-12-2022</u>		<u>31-12-2021</u>	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	112.940		119.424	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>5.398</u>		<u>3.421</u>	
		118.338		122.845
Vlottende activa				
Vorraden				
Gereed product en handelsgoederen		6.586		6.574
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren	5.392		4.999	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	23.543		8.314	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>54.302</u>		<u>17.006</u>	
		83.237		30.319
Liquide middelen				
Kas	2.487		1.290	
Rabobank	<u>370.577</u>		<u>375.282</u>	
		373.064		376.572
		<u>581.225</u>		<u>536.310</u>

	<u>31-12-2022</u>		<u>31-12-2021</u>	
	€	€	€	€
Passiva				
Stichtingsvermogen				
Bestemmingsfondsen	119.283		119.283	
Algemene reserve	<u>86.560</u>		<u>32.119</u>	
		205.843		151.402
Voorzieningen				
Overige voorzieningen		142.456		131.934
Langlopende schulden				
Schulden aan banken	83.000		87.200	
Overige schulden	<u>45.000</u>		<u>56.111</u>	
		128.000		143.311
Kortlopende schulden				
Schulden aan banken	4.200		4.550	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	3.911		18.223	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	5.514		4.408	
Onderhanden projecten (passiva)	20.473		16.087	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>70.828</u>		<u>66.395</u>	
		104.926		109.663
		<u>581.225</u>		<u>536.310</u>

2.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Baten			
Overheidssubsidies	188.810	185.600	185.600
Giften en baten uit fondsenwerving	2.072	4.000	10.446
Overige baten	15.000	-	18.614
	<u>205.882</u>	<u>189.600</u>	<u>214.660</u>
Netto-omzet	92.243	77.000	78.805
Inkoopwaarde van de omzet	-12.721	-9.300	-13.784
Brutowinst	79.522	67.700	65.021
Overige bedrijfsopbrengsten	22.636	20.000	12.737
Brutomarge	<u>102.158</u>	<u>87.700</u>	<u>77.758</u>
		<u>277.300</u>	
Lasten			
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen	179.660	176.978	157.269
Afschrijvingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	11.445	13.428	15.179
Bijzondere posten	-50.215	-	-6.462
Overige bedrijfskosten	109.739	96.950	116.513
Totaal van som der kosten	<u>250.629</u>	<u>287.356</u>	<u>282.499</u>
Totaal van bedrijfsresultaat	<u>57.411</u>	<u>-10.056</u>	<u>9.919</u>
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-	10
Rentelasten en soortgelijke kosten	-2.970	-2.700	-2.525
Financiële baten en lasten	<u>-2.970</u>	<u>-2.700</u>	<u>-2.515</u>
Totaal van netto resultaat	<u>54.441</u>	<u>-12.756</u>	<u>7.404</u>
Resultaatbestemming			
Bestemmingsfonds Anonieme Schenker	-		10.000
Algemene reserve	54.441		-2.596
	<u>54.441</u>		<u>7.404</u>

2.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Totaal van kasstroom uit operati- onele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		57.411		9.919
Aanpassingen voor				
Afschrijvingen	11.445		15.179	
Afname van de voorzieningen	10.522		-1.370	
Valutaomrekeningsverschillen	-		20.764	
		21.967	20.764	34.573
Verandering in werkkapitaal				
Afname (toename) van voorraden	-12		-180.084	
Afname (toename) van handelsdebi- teuren	-393		-1.106	
Afname (toename) van overige vor- deringen	-52.525		3.413	
Toename (afname) van overige schulden	-4.737		202.739	
		-57.667	202.739	24.962
Totaal van kasstroom uit bedrijfs- operaties		21.711		69.454
Ontvangen interest	-		10	
Betaalde interest	-2.970		-2.525	
		-2.970	-2.525	-2.515
Totaal van kasstroom uit operati- onele activiteiten		18.741		66.939
Totaal van kasstroom uit investe- ringsactiviteiten				
Verwerving van materiële vaste activa		-6.938		-2.906
Totaal van kasstroom uit financie- ringsactiviteiten				
Ontvangsten uit hoofde van leningen	-		95.000	
Uitgaven ter aflossing van leningen	-15.311		-43.089	
Toename (afname) van de schulden aan kredietinstellingen	-		-53	
Totaal van kasstroom uit financie- ringsactiviteiten		-15.311	-53	51.858

**Totaal van toename (afname) van
geldmiddelen**

-3.508

115.891

Verloop van toename (afname) van geldmiddelen

Geldmiddelen aan het begin van de
periode

376.572

260.681

Toename (afname) van geldmiddelen

-3.508

115.891

Geldmiddelen aan het einde van de
periode

373.064

376.572

2.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Openluchtmuseum Het Hoogeland is feitelijk en statutair gevestigd op Schoolstraat 2, 9989AG te Warffum en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41009349.

ALGEMENE TOELICHTING

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Stichting Openluchtmuseum Het Hoogeland, statutair gevestigd te Warffum, bestaan voornamelijk uit: het inrichten, in stand houden en exploiteren van het Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum ten einde een zo breed mogelijk publiek kennis te laten nemen van zowel de leefwijze van de vroegere bevolking als van de geschiedenis en cultuur van het Hogeland in de provincie Groningen. Daartoe verzamelt het museum gebouwen en voorwerpen uit het verleden van het gebied, is het verantwoordelijk voor een vaste opstelling van gebouwen en interieurs, organiseert het wisseltonstellingen en ontwikkelt het cultuureducatieve en cultuurtoeristische programma's. Daarnaast verhuurt het museum een aantal woningen, exploiteert het een museumwinkel en een museumrestaurant. In het auditorium op het museumterrein worden door het museum lezingen, symposia en andere groepsactiviteiten georganiseerd.

Continuïteit

Informatieverschaffing over continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Stichting Openluchtmuseum het Hoogeland is voor de financiering van activiteiten mede afhankelijk van subsidies. Belangrijke subsidiegevers zijn de gemeente Hogeland en provincie Groningen. Deze subsidiegevers hanteren een vierjaarsperiode voor het toekennen van bijdragen. De huidige periode loopt af op 31 december 2024. Wij verwachten dat Openluchtmuseum het Hoogeland ook in 2023 op een vergelijkbaar niveau als in 2022 haar activiteiten kan voortzetten en duurzaam een sluitende exploitatie kan realiseren. Om die reden is de jaarrekening opgesteld op basis van continuïteit van de stichting. Het bestuur is van mening dat er geen onzekerheid van materieel belang ten aanzien van de continuïteit van de organisatie aanwezig is.

Schattingen

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Openluchtmuseum Het Hoogeland zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Hoofdstuk RJK C1 Kleine Organisatie-zonder-winststreven.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaten zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Voor zover niet anders vermeld zijn de bedragen in dit rapport weergegeven in euro's.

GRONDSLAGEN

De waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf moment ingebruikname. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Er wordt afgeschreven vanaf moment ingebruikname.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. De bijdragen vanuit de overheid inzake de waardedalingregeling zijn in mindering gebracht op de boekwaarde. Daar waar de boekwaarde onvoldoende was om de waardedalingregeling op in mindering te brengen worden als bijzondere bate verantwoord in de staat van baten en lasten.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde.

De verkrijgings- of vervaardigingsprijs bestaat uit (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging) alsmede de gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. In de kosten van vervaardiging zijn begrepen directe loonkosten en toeslagen voor aan de productie gerelateerde indirecte vaste en variabele kosten, waaronder de kosten van het bedrijfsbureau, de onderhoudsafdeling en interne logistiek.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Vlottende activa

Vlottende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Bestemmingsfondsen

De bestemmingsfondsen zijn geormerkte giften van derden en worden besteed binnen de doelstelling die de schenker er aan heeft verbonden.

Voorziening voor groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. In 2020 zal een nieuwe schatting worden gemaakt van de onderhoudskosten de komende 5 jaren.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van

transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De waardering van de staat van baten en lasten

De bepaling van het resultaat

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald. Opbrengsten worden alleen verantwoord als ze voldoende zeker gesteld zijn. Verplichtingen en verliezen worden verwerkt zodra ze bekend worden, mits voor de afwikkeling ervan uitstroom van middelen noodzakelijk is en de omvang betrouwbaar kan worden geschat.

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden afzonderlijk in de (toelichting op de) staat van baten en lasten verwerkt onder vermelding van de aard van de bestemming; indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden gereserveerd in de desbetreffende bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en).

Een onttrekking aan bestemmingsreserve respectievelijk -fonds wordt als besteding (last) verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien aan bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt gedoteerd dan wel daaruit wordt geput, wordt deze mutatie op de volgende wijze verwerkt: het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens de specificatie opgenomen van de verwerking van dit saldo in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Subsidiebaten

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling kan aantonen aan de voorwaarden te hebben voldaan.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Baten

Verkoop van goederen

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overheidssubsidies

Investeringsubsidies in verband met de aanschaf van vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijdsevenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Omzetverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Pensioenlasten

Stichting Openluchtmuseum Het Hoogeland heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verplichtingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Grondslagen: Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationale activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van de geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

2.5 TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa

Materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en -terrei- nen	Andere vaste be- drijfsmid- delen	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2022			
Verkrijgings- of vervaardi- gingsprijs	1.245.604	82.035	1.327.639
Cumulatieve afschrijvingen	-1.105.416	-78.614	-1.184.030
Cumulatieve subsidies	-20.764	-	-20.764
Boekwaarde per 1 januari 2022	<u>119.424</u>	<u>3.421</u>	<u>122.845</u>
Mutaties			
Investerings	3.246	3.692	6.938
Afschrijvingen	-9.730	-1.715	-11.445
Saldo mutaties	<u>-6.484</u>	<u>1.977</u>	<u>-4.507</u>
Stand per 31 december 2022			
Verkrijgings- of vervaardi- gingsprijs	1.128.086	85.727	1.213.813
Cumulatieve afschrijvingen	-1.015.146	-80.329	-1.095.475
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>112.940</u>	<u>5.398</u>	<u>118.338</u>

Materiële vaste activa: Economische levensduur

	Bedrijfsge- bouwen en -terreinen	Andere vaste be- drijfsmid- delen
Begin van de reeks van het afschrijvingspercentage van materiële vaste activa		- 20,00
Einde van de reeks van het afschrijvingspercentage van materiële vaste activa	10,00	20,00

Vlottende activa

Vorraden

<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
€	€

Gereed product en handelsgoederen

Vorraad Winkel

<u>6.586</u>	<u>6.574</u>
--------------	--------------

Vorderingen

Vorderingen op handelsdebiteuren

Vorderingen op handelsdebiteuren

<u>5.392</u>	<u>4.999</u>
--------------	--------------

<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
€	€

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting

<u>23.543</u>	<u>8.314</u>
---------------	--------------

Overige vorderingen en overlopende activa

Nog te factureren

1.873	-
-------	---

Project herinrichting Vrouw Franssens' Gasthuis

27.042	-
--------	---

NOW 4 vordering

2.911	-
-------	---

Overige vordering

22.476	17.006
--------	--------

<u>54.302</u>	<u>17.006</u>
---------------	---------------

Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Bestem- mings- fondsen	Algemene reserve	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	119.283	32.119	151.402
Uit resultaatverdeling	-	54.441	54.441
Stand per 31 december 2022	<u>119.283</u>	<u>86.560</u>	<u>205.843</u>
		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
		€	€

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds S. Scheltens	100.000	100.000
Bestemmingsfonds Onderhoud Molen de David	4.283	4.283
Bestemmingsfonds Anonieme Schenker	15.000	15.000
	<u>119.283</u>	<u>119.283</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Bestemmingsfonds S. Scheltens

Stand per 1 januari	100.000	100.000
Mutaties	-	-
Stand per 31 december	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>

Dit fonds dient besteed te worden aan onderhoud in de brede zin des woords van de collectie van het museum

Bestemmingsfonds Onderhoud Molen de David

Stand per 1 januari	4.283	4.283
Mutaties	-	-
Stand per 31 december	<u>4.283</u>	<u>4.283</u>

Dit fonds dient besteed te worden aan het onderhoud van Molen de David.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Bestemmingsfonds Anonieme Schenker		
Stand per 1 januari	15.000	5.000
Resultaatverdeling	-	10.000
Stand per 31 december	<u>15.000</u>	<u>15.000</u>

Anonieme schenking onder voorwaarde dat deze wordt aangewend voor het in stand houden en presenteren van de collectie Groningen

Algemene reserve

Stand per 1 januari	32.119	34.715
Uit resultaatverdeling	54.441	-2.596
Stand per 31 december	<u>86.560</u>	<u>32.119</u>

Voorzieningen

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud	<u>142.456</u>	<u>131.934</u>
-----------------------------	----------------	----------------

Voorziening groot onderhoud

Voorziening groot onderhoud niet Rijksmonumenten	103.250	103.250
Voorziening groot onderhoud Rijksmonumenten	39.206	28.684
	<u>142.456</u>	<u>131.934</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Voorziening groot onderhoud niet Rijksmonumenten

Stand per 1 januari	103.250	93.250
Afname ten gunste van resultaat	-	10.000
Stand per 31 december	<u>103.250</u>	<u>103.250</u>

Voorziening groot onderhoud Rijksmonumenten

Stand per 1 januari	28.684	40.054
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-51.144	-21.370
Dotatie	61.666	10.000
Stand per 31 december	<u>39.206</u>	<u>28.684</u>

Langlopende schulden

Langlopende schulden

	Stand per 31 december 2022	Aflossing sverplich- ting	Resteren- de looptijd > 1 jaar
	€	€	€
Totaal	<u>143.311</u>	<u>15.311</u>	<u>128.000</u>

Resterende looptijd > 5 jaar

€ 66.200

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

Hypotheken o/g

Hypotheek Rabobank

<u>83.000</u>	<u>87.200</u>
---------------	---------------

<u>2022</u>	<u>2021</u>
€	€

Hypotheek Rabobank

Saldo per 1 januari

91.750	95.600
--------	--------

Aflossing

-4.550	-3.850
--------	--------

Kortlopend deel

-4.200	-4.550
--------	--------

Saldo per 31 december

<u>83.000</u>	<u>87.200</u>
---------------	---------------

<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
€	€

Overige schulden

Overige schulden

<u>45.000</u>	<u>56.111</u>
---------------	---------------

Overige schulden

Subsidie Mondriaanfonds

-	11.111
---	--------

Afstotingsproject Erven de Jager

45.000	45.000
--------	--------

<u>45.000</u>	<u>56.111</u>
---------------	---------------

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Subsidie Mondriaanfonds		
Saldo per 1 januari	44.444	-
Verhoging	-	50.000
Vrijval ten gunste van personeelskosten	-33.333	-5.556
Kortlopend deel	<u>-11.111</u>	<u>-33.333</u>
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>11.111</u>

Deze subsidie is ontvangen om 18 maanden iemand extra in dienst te nemen om De subsidie valt in 18 maanden vrij ten gunste van de personeelskosten vanaf 1 november 2021.

Afstotingsproject Erven de Jager

Saldo per 1 januari	45.000	-
Verhoging	-	45.000
Saldo per 31 december	<u>45.000</u>	<u>45.000</u>

Deze subsidie is ontvangen van de Erven de Jager om een medewerker parttime aan te trekken om overtollige voorwerpen op een juiste wijze af te voeren. Deze subsidie valt in 16 maanden vrij ten gunste van de personeelskosten vanaf 1 mei 2023.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Schulden aan banken		
Aflossingsverplichtingen	<u>4.200</u>	<u>4.550</u>
Aflossingsverplichtingen		
Aflossingen Rabobank	<u>4.200</u>	<u>4.550</u>
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	3.911	-2.849
Betalingen onderweg	<u>-</u>	<u>21.072</u>
	<u>3.911</u>	<u>18.223</u>
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	4.925	4.040
Pensioenen	<u>589</u>	<u>368</u>
	<u>5.514</u>	<u>4.408</u>

Onderhanden projecten (passiva)

Ontvangen voorschotten van onderhanden projecten	<u>20.473</u>	<u>16.087</u>
--	---------------	---------------

Overige schulden en overlopende passiva

Te betalen accountantskosten	-	4.600
Waarborgsommen	-	279
Nog te ontvangen facturen	11.602	537
Terug te betalen NOW1 en NOW2 subsidie	-	13.205
Vakantiegeld	8.220	6.758
Kortlopend deel Mondriaanfonds	11.111	33.333
Vooruitontvangen bevingsschade	24.521	7.684
Project energiebesparing	10.375	-
Project collectiebehoud/beheer	5.000	-
Overige schulden	-1	-1
	<u>70.828</u>	<u>66.395</u>

2.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Baten			
Overheidssubsidies	188.810	185.600	185.600
Giften en baten uit fondsenwerving	2.072	4.000	10.446
Overige baten	15.000	-	18.614
	<u>205.882</u>	<u>189.600</u>	<u>214.660</u>
Overheidssubsidies			
Budgetsubsidie Gemeenten	54.810	54.000	54.000
Budgetsubsidie Provincie	134.000	131.600	131.600
	<u>188.810</u>	<u>185.600</u>	<u>185.600</u>
Giften en baten uit fondsenwerving			
Giften en schenkingen	207	-	-
Donateurs	1.865	4.000	4.867
Legaten	-	-	5.579
	<u>2.072</u>	<u>4.000</u>	<u>10.446</u>
Overige baten			
Corona NOW regeling	-	-	8.614
Corona bijdrage Mondriaanfonds	15.000	-	-
Corona schenking anonieme schenker	-	-	10.000
	<u>15.000</u>	<u>-</u>	<u>18.614</u>
Netto-omzet			
Entreegelden	34.633	36.000	34.675
Omzet Horeca	11.010	15.000	13.040
Omzet Winkel	29.404	15.000	14.670
Omzet Museumkaart	12.987	11.000	16.284
Overige omzet	4.209	-	136
	<u>92.243</u>	<u>77.000</u>	<u>78.805</u>
Inkoopwaarde omzet			
Inkoopwaarde Winkel	<u>12.721</u>	<u>9.300</u>	<u>13.784</u>

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Overige bedrijfsopbrengsten			
Verhuur o.g.	22.580	20.000	12.661
Sponsoring bedrijfsleven	56	-	76
	<u>22.636</u>	<u>20.000</u>	<u>12.737</u>
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen			
Lonen en salarissen	124.409	126.300	114.398
Sociale lasten en pensioenlasten	36.780	34.578	30.276
Overige personeelsbeloningen	18.471	16.100	12.595
	<u>179.660</u>	<u>176.978</u>	<u>157.269</u>
Lonen en salarissen			
Salaris	150.367	120.648	115.345
Reservering vakantiegeld	12.277	9.652	9.386
	<u>162.644</u>	<u>130.300</u>	<u>124.731</u>
Ontvangen ziekengeld	-4.365	-	-4.777
Subsidie Gemeenten	-	-4.000	-
Bijdrage vanuit Mondriaanfonds	-33.333	-	-5.556
Lage lonen subsidie	-537	-	-
	<u>124.409</u>	<u>126.300</u>	<u>114.398</u>
Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten	27.878	26.078	22.727
Pensioenlasten	8.902	8.500	7.549
	<u>36.780</u>	<u>34.578</u>	<u>30.276</u>

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Overige personeelsbeloningen			
Kantinekosten	882	800	1.375
Reiskostenvergoeding woon-werk	5.520	7.500	3.411
Onkostenvergoedingen	-	-	370
Studie- en opleidingskosten	266	600	60
Telefoonkostenvergoeding	-	-	172
Vergoeding reis- en verblijfkosten	476	-	1.449
Wasserijkosten	456	-	28
Overige kostenvergoedingen	-	-	20
Arbodienst	762	700	711
Ziekengeldverzekering	7.205	5.500	4.787
Overige personeelskosten	2.904	1.000	212
	<u>18.471</u>	<u>16.100</u>	<u>12.595</u>
Afschrijvingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen			
Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>11.445</u>	<u>13.428</u>	<u>15.179</u>
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	9.730	12.012	12.628
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.715	1.416	2.551
	<u>11.445</u>	<u>13.428</u>	<u>15.179</u>
Bijzondere posten			
Bijdrage waardedalingregeling	<u>-50.215</u>	<u>-</u>	<u>-6.462</u>
Overige bedrijfskosten			
Huisvestingskosten	55.161	66.500	75.558
Exploitatie- en machinekosten	13.478	-	1.855
Verkoopkosten	14.607	5.000	4.044
Kantoorkosten	13.231	12.450	16.950
Algemene kosten	13.255	10.000	14.069
Tentoonstellingskosten	7	3.000	4.037
	<u>109.739</u>	<u>96.950</u>	<u>116.513</u>

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Onderhoud gebouwen	9.713	20.000	7.332
Onderhoud terreinen	1.661	-	1.226
Schoonmaakkosten	6.904	4.500	4.665
Gas, water en elektra	12.794	17.500	24.138
Assurantiepremie onroerende zaak	13.811	12.000	12.161
Onroerende zaakbelasting	10.539	8.500	10.053
Overige huisvestingskosten	264	1.000	-2.146
Beveiligingskosten	3.989	3.000	6.948
	<u>59.675</u>	<u>66.500</u>	<u>64.377</u>
Bijdragen inzake BRIM projecten	742	-	-
Dotatie voorzieningen groot onderhoud	-	-	20.000
Doorberekende energiekosten Spijslokaal	-5.256	-	-8.819
	<u><u>55.161</u></u>	<u><u>66.500</u></u>	<u><u>75.558</u></u>
Exploitatie- en machinekosten			
Operational leasing inventaris	51	-	118
Onderhoud installaties	10.048	-	369
Kleine aanschaf inventaris	3.333	-	1.368
Huur machines	46	-	-
	<u>13.478</u>	<u>-</u>	<u>1.855</u>
Verkoopkosten			
Publiciteit / communicatie	7.634	5.000	6.342
Relatiegeschenken	404	-	1.441
Representatiekosten	1.115	-	271
Reis- en verblijfkosten	116	-	22
Advertentiekosten	4.443	-	1.277
Vrachtkosten	454	-	36
Overige verkoopkosten	441	-	197
	<u>14.607</u>	<u>5.000</u>	<u>9.586</u>
Doorberekende verkoopkosten Blad	-	-	-542
Doorberekende verkoopkosten tentoonstelling Aizo	-	-	-
Betten	-	-	-5.000
	<u><u>14.607</u></u>	<u><u>5.000</u></u>	<u><u>4.044</u></u>

	2022	begroting 2022	2021
	€	€	€
Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden	447	750	909
Porti	232	-	1.853
Telefoon- en faxkosten	2.351	1.700	2.196
Drukwerk	328	2.500	3.110
Vakliteratuur	128	-	82
Boekhouding	3.566	2.000	2.367
Kosten automatisering	6.174	5.500	6.366
Overige kantoorkosten	5	-	67
	<u>13.231</u>	<u>12.450</u>	<u>16.950</u>
Algemene kosten			
Abonnementen en contributies	1.879	2.500	2.771
Bestuurskosten	2.453	1.000	700
Accountantskosten	4.550	4.400	6.520
Kasverschillen	-	-	525
Betalingsverschillen	-1.947	-	-
Advieskosten	2.850	500	-
Bankkosten	1.450	1.200	1.318
Overige algemene kosten	2.020	400	2.235
	<u>13.255</u>	<u>10.000</u>	<u>14.069</u>
Tentoonstellingskosten			
Tentoonstellingskosten	-1.272	2.000	3.845
Manifestaties	-	1.000	-
Beheer collectie	1.279	-	192
	<u>7</u>	<u>3.000</u>	<u>4.037</u>
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Ontvangen deposito-rente	-	-	10
Rentelasten en soortgelijke kosten			
Betaalde bankrente	<u>2.970</u>	<u>2.700</u>	<u>2.525</u>
Betaalde bankrente			
Hypotheekrente	2.631	2.700	2.525
Betaalde bankrente	339	-	-
	<u>2.970</u>	<u>2.700</u>	<u>2.525</u>
Belastingen over de winst of het verlies			

Analyse verschil uitkomst met begroting

x 1.000	2022		<i>begroting</i> 2022		Mutatie	
	€	%	€	%	€	%
Baten	205.882	223,2	189.600	246,2	16.282	8,6
Netto-omzet	92.243	100,0	77.000	100,0	15.243	19,8
Inkoopwaarde van de omzet	-12.721	-13,8	-9.300	-12,1	-3.421	-36,8
Brutowinst	79.522	86,2	67.700	87,9	11.822	17,5
Overige bedrijfsopbrengsten	22.636	24,5	20.000	26,0	2.636	13,2
Brutomarge	102.158	110,7	87.700	113,9	14.458	16,5
	308.040	333,9	277.300	360,1	30.740	11,1
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen	179.660	194,8	176.978	229,8	2.682	1,5
Afschrijvingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	11.445	12,4	13.428	17,4	-1.983	-14,8
Bijzondere posten	-50.215	-54,4	-	-	-50.215	-
Overige bedrijfskosten	109.739	118,9	96.950	126,0	12.789	13,2
Totaal van som der kosten	250.629	271,7	287.356	373,2	-36.727	-12,8
Totaal van bedrijfsresultaat	57.411	62,2	-10.056	-13,1	67.467	670,9
Financiële baten en lasten	-2.970	-3,2	-2.700	-3,5	-270	-10,0
Totaal van netto resultaat	54.441	59,0	-12.756	-16,6	67.197	526,8

De baten zijn hoger dan begroot door een niet voorziene bijdrage van het Mondriaanfonds om de gevolgen van de Coronacrisis te beperken van € 15.000. Onder de Bijzondere posten is een bate van ruim € 50.000 als gevolg van de waardedalingregeling. Zonder deze 2 extra baten zou er een verlies zijn geweest ruim € 10.500 wat redelijk dicht bij de begroting ligt.

2.7 OVERIGE TOELICHTINGEN

Gemiddeld aantal werknemers

Uitsplitsing

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Gemiddeld aantal werknemers over de periode werkzaam binnen Nederland	<u>4,16</u>	<u>3,25</u>
Gemiddeld aantal werknemers over de periode	<u><u>4,16</u></u>	<u><u>3,25</u></u>

Warffum, 21 maart 2023

S van Genuchten
Directeur

H.W. Hoen
Voorzitter

H.M. Draijer
Vz financiële commissie

3. OVERIGE GEGEVENS

3.1 Verwijzing naar de accountantsverklaring

Voor de controleverklaring wordt verwezen naar de hierna opgenomen controleverklaring.